

Kommer effektbristen i Skåne att bestå till 2030?

Effektbristen har under 2022 och 2023 blivit extra påtaglig i Sverige och i synnerhet Skåne. Detta har lett till att priset på el har slagit nya rekord. Problematiken grundar sig i att Skåne har erfarit en ökad expansionstakt, avvecklad lokal elproduktion, begränsningar i överföringsförmåga av elektricitet till Skåne samt bristande tillkommande elproduktion. Utifrån arbetets resultat ser inte heller den negativa trenden för Skåne ut att vända fram till 2030.

I detta arbete har både Sveriges och Skånes elförsörjning kartlagts och sedan relaterats både till den effektbrist som kan ses i Skåne idag och den prognostiserade utvecklingen för Skånes elförsörjning fram till 2030. Detta har sedan legat till grund för mer djupodlade datorbaserade simuleringsanalyser utifrån ett antal möjliga scenarier. Här modellerades och analyserades det svenska transmissionssystemet utifrån de fyra elprisområdena med fokus på konsekvenser för elförsörjningen i Skåne (se figur). Följande frågeställningar besvaras i arbetet, vars resultat belyser vikten av att genomföra analyser ur ett lokalt perspektiv:

Vilka faktorer, tekniska och organisatoriska, har störst påverkan på elförsörjningen i Skåne- både idag och om fem till tio år?

Den negativa trenden ser ut att hålla sig fram till 2030 eftersom inga omfattande investeringar i lokal produktion eller förbättrad överföringskapacitet förväntas implementeras. Dessutom tycks avvecklingen av kärnkraft, och annan icke-lönsam elproduktion, att fortsätta parallellt med en konsumtionsökning på cirka 12% i regionen.

Hur påverkar dessa faktorer sårbarheter kopplat till leveranssäkerhet ur både ett nationellt och ett skånskt perspektiv?

I arbetet framkom hur effektbristen i Skåne, under timman med högst nationell förbrukning 2030, blev värre jämfört med motsvarande timma idag. Dessutom påvisades hur effektbristen i Skåne, i extremfallen, blev betydligt värre än situationen nationellt, i synnerhet i scenario med utebliven kärnkraftsproduktion respektive utebliven import från Europa. Resultatet visade dessutom att elförsörjningen till Skåne går att upprätthålla genom att effektreducera i andra delar av landet, vilket innebär att det inte är av nöd att denna effektreduktion måste ske i Skåne såsom dagens debattläge speglar det. Vidare var implementerad användarflexibilitet och vätgasproduktion den åtgärd som i analysen gav störst positiv inverkan på effektsituationen.

Vilka samhällseffekter kan dessa potentiella risker och sårbarheter leda till samt vad görs och vad kan göras för att skapa en mer resilient elförsörjning i Skåne?

En försämrad effekttillgång i Skåne kommer leda till ekonomiska konsekvenser för samhället i allmänhet och privatpersoner i synnerhet då symptom på försämrad leveranssäkerhet av el speglas i ökande elpriser. Om de scenarier förverkligas som i analysen gav stora konsekvenser för Skåne, exempelvis utebliven kärnkraft, riskeras allvarlig påverkan på samhällsviktig verksamhet vid mer omfattande elavbrott, bland annat sjukhus, vilket innebär ett hot mot människors liv och hälsa. För att råda bot på den negativa utvecklingen har region Skåne därför arbetat med en rad regionala åtgärder. Enligt analysen leder dessa dock enbart till en marginell förbättring till 2030 och således krävs sannolikt mer omfattande åtgärder. I arbetet ges förslag på vidare arbete, exempelvis, djupare utvärdera potentialen hos användarflexibilitet, för att råda bot på problematiken i Skånes elförsörjning.

